

Vi arbetar i folkbildningens tradition

Av Monica Hane och Bengt-Åke Wennberg

Vi fick 2001 förmånen att i Studieförbundet Vuxenskolas regi i tre fokusgrupper samtala med "gamla och erfarna" folkbildare för att utforska deras beskrivningar av den pedagogik de alltifrån folkbildningens början hade arbetat med.

Gösta Vestlund var aktiv inom folkbildningen sedan 1930-talet, först som elev, sedan som lärare på ett flertal folkhögskolor och som rektor på Tollare folkhögskola. Därefter inspektör för folkhögskolorna och undervisningsråd på Skolöverstyrelsen.

Gösta Vestlund berättade en gång för oss vid ett seminarium på Biskops Arnö att Folkhögskolorna startade som en protest hos ett antal lärare på universitet och högskolor som ansåg att utbildningen där blivit alltför auktoritär och utifrånstyrd. Den motsvarade inte dessa lärares ambition att eleverna skulle växa som självständiga och fritt tänkande människor. Detta behövdes om de skulle vara medborgare i ett samhälle med allmän och likvärdig rösträtt.

Det var därför inom folkbildningen viktigt att cirkelledaren inte uppfattades som en auktoritet utan snarare som en jämställd samtalspartner som visserligen var kunnig men där dennes kunnighet tog sig uttryck i att kunna skapa och delta i "demokratiska" samtal.

Detta gjorde att det man "talade om" – själva samtalsämnet – sågs på ett speciellt sätt. Det skulle i grunden inte vara något som cirkelledaren presenterade, ville lära ut eller skulle försvara. Det skulle istället vara ett material, en uppgift eller ett problem som alla kunde förhålla sig till och där studieledaren såväl som deltagarna gjorde sitt bästa att bättre förstå, utforska och lära sig om det. Detta är i grunden också högskolors och universitetens ambition men den hade då, liksom i vår tid, förfuskats.

Därför hoppas vi att våra texter på denna webbsida skall kunna uppfattas som något som alla kan förhålla sig fritt till.

- Att de frågeställningar vi tar upp kan utforskas jämställt.
- Att man under sådana samtal kan lära av varandra och
- att man genom att lägga märke till vad som händer under samtalet kan förstå hur samtal som leder till konstruktiva samhandlingar kan genomföras.